

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΔΑΦΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ

Νησιωτικός χώρος

Η νησιωτική διάσταση σε πολύ-περιφερειακό επίπεδο: «Το παράδειγμα του Επιχειρησιακού Προγράμματος Κρήτη και Νησιά του Αιγαίου»

*Πηγή : Ministry of Economy and Finance
General Secretariat of Investment and Development*

Special Service for Strategy, Planning & Evaluation of Development Programmes

Το νησιωτικό έδαφος χαρακτηρίζεται από πολυπλοκότητα και πολυμορφία

Η χωρική ενότητα «Κρήτη - Νησιά του Αιγαίου»:

- περισσότερα από **90 νησιά** (μέγεθος & τοποθεσία, διασυννοριακά νησιά),
- 17,458 km²** σε έκταση (13% της συνολικής),
- **3 NUTS II Regions**: Κρήτη, Νότιο Αιγαίο και Βόρειο Αιγαίο
- 9,9%** του πληθυσμού της χώρας
- 32,9%** ορεινό, 29,6% ημιορεινό & 37,5% πεδινό.

Υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ περιφερειών

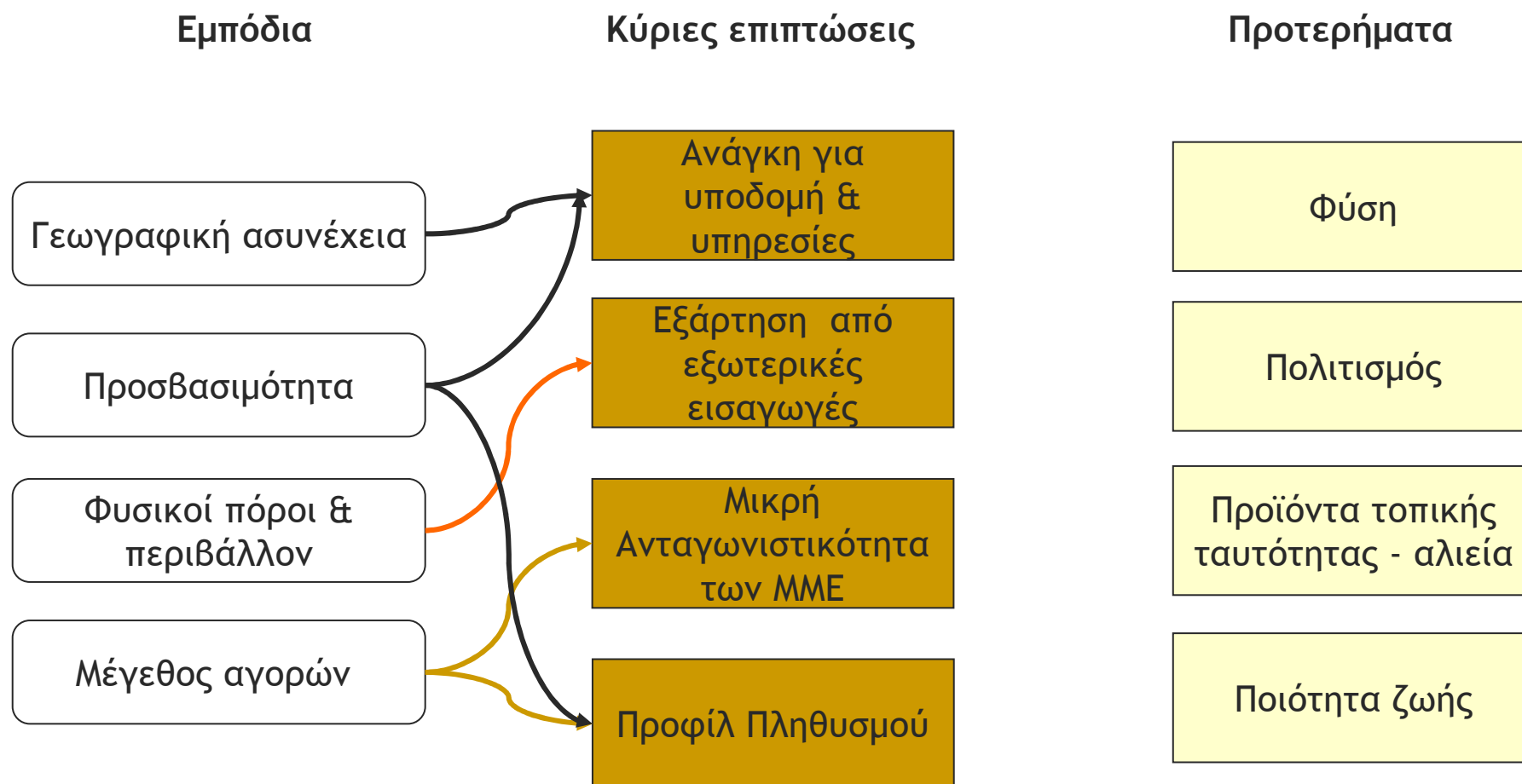
Πληθυσμός
ΑΕΠ κατά κεφαλή,
Ανεργία,
Δημογραφική γήρανση,

... και μέσα στις περιοχές - ενδεικτικό παράδειγμα του Ν. Αιγαίου: 5 νησιά της περιοχής συγκεντρώνουν 63% του πληθυσμού της περιοχής με ένα ΑΕΠ κατά κεφαλήν 97.5% ενώ το υπόλοιπο 43 νησιά με 37% του πληθυσμού της περιοχής έχει 55.3% ΑΕΠ κατά κεφαλήν (ΕΕ-25 avg.).

Έχει μόνιμους & δομικούς περιορισμούς... αλλά και δυνατότητες

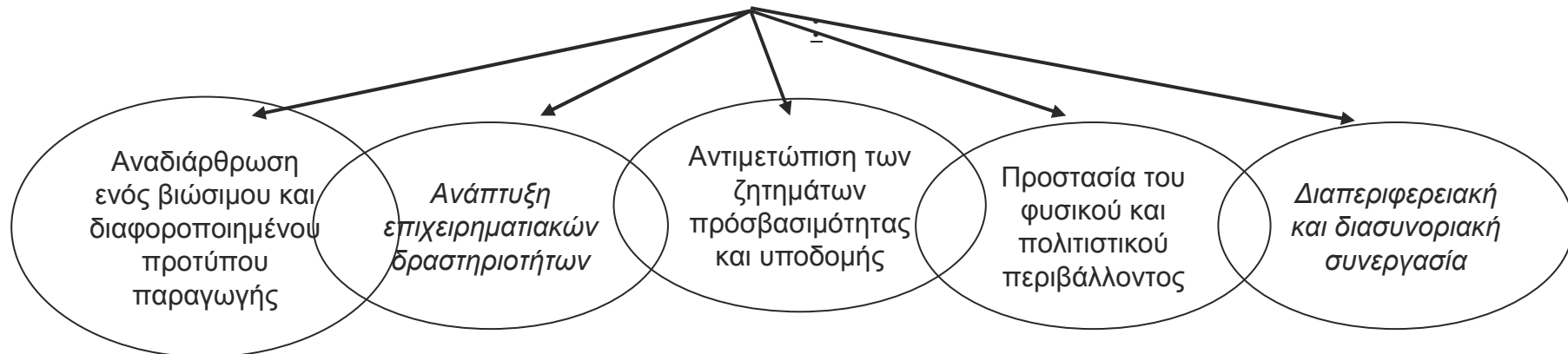

Η ανάπτυξη των νησιωτικών περιοχών ενσωματώνεται στις εδαφικές προτεραιότητες του ΕΣΠΑ 2007-2013

- 8 τομεακά Ορς
- 5 περιφερειακά Ορς
- 12 Ορς εδαφικής συνεργασίας

Οι εδαφικές προτεραιότητες του ΕΣΠΑ αφορούν τις συγκεκριμένες χωρικές οντότητες: πόλεις, ορεινές περιοχές, νησιωτικές περιοχές καθώς επίσης και αγροτικές περιοχές και περιοχές που στηρίζονται στην αλιεία.

Κύρια στοιχεία της στρατηγικής ανάπτυξης για τις νησιωτικές περιοχές:

ROP «Κρήτη & τα νησιά του Αιγαίου»: περιορισμοί του ρυθμιστικού πλαισίου - περιορισμένα μέσα για την απλούστευση της νησιωτικότητας...

Συγκεκριμένος Άξονας για τα μικρά νησιά

ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

- Δυνατότητα πρόσβασης - ενδοπεριφερειακή και διαπεριφερειακή
- Ποιότητα ζωής
- Βιωσιμότητα και φυσικό περιβάλλον
- Κοινωνία γνώσης - εξωστρεφείς συνεργασίες.
- Επιχειρηματικότητα, καινοτομία, ευκαιρίες απασχόλησης
- Τουρισμός
- Διαχείριση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων
- Δικτύωση μεταξύ των αστικών κέντρων της περιοχής και διακεκριμένων πόλων ανάπτυξης

Περιοχές	Priority Axes			
	Υποδομή και υπηρεσίες πρόσβασης	Ψηφιακή σύγκλιση και επιχειρηματικότητα	Βιώσιμη ανάπτυξη και ποιότητα ζωής	Περιφερειακή συνοχή & Συνεργασία στο Ν. Αιγαίο
Κρήτη*	37,6%	6,6%	55,7%	-
Β. Αιγαίο*	29,9%	7,2%	62,9%	-
Ν. Αιγαίο*	16,4%	28,2%	35,4%	19,9%

* Συνολική Δημόσια Χρηματοδότηση

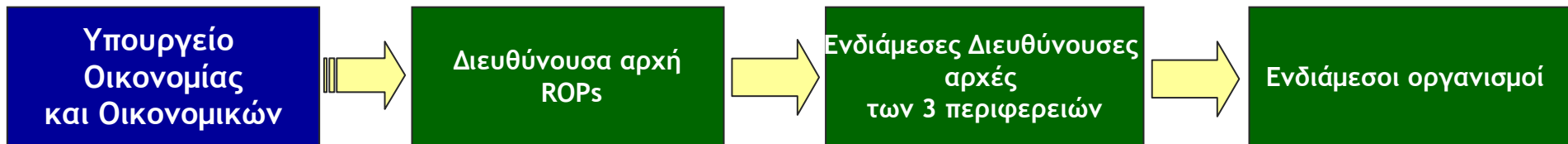
Το Ν. Αιγαίο είναι μια περιοχή - στόχου 2 επιλεγμένη με κριτήριο ΑΕΠ, επομένως ορισμένες διαστρεβλώσεις εμφανίστηκαν:

- Έμφαση στην ανταγωνιστικότητα και την επιχειρηματικότητα, ενάντια στα προγράμματα της υποδομής, προστασίας του περιβάλλοντος που είναι απαραίτητα
- Περιορισμένη χρηματοδότηση
- Γρήγορη απορρόφηση των πόρων μέσα στα πρώτα έτη από το πρόγραμμα

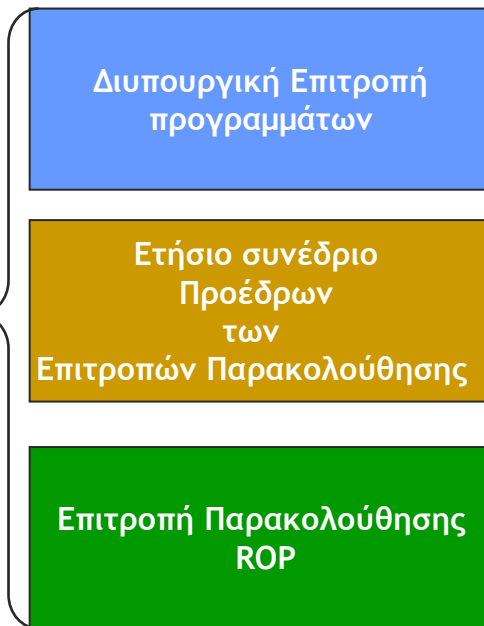

... και ένα Σύστημα διακυβέρνησης & συνεργασίας που δεν προσαρμόζεται πάρα πολύ στις πραγματικότητες των νησιών...

Διοίκηση ROP

Παρακολούθηση ROP

- Γενικοί γραμματείς των 3 περιοχών
- Γενικός Γραμματέας Επενδύσεων και Ανάπτυξης
- Εκπρόσωποι της διαχείρισης των αρχών και των ενδιάμεσων οργανισμών
- Αντιπρόσωποι των δημόσιων αρχών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο
- Αντιπρόσωποι του Υπουργείου Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής
- Τοπικές ενώσεις Δήμων και των Κοινοτήτων
- Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή
- Ελληνική Εμπορική ομοσπονδία
- Ελληνικά Επιμελητήρια (τεχνικό, οικονομικό, ξενοδοχειακό, κλπ.)
- Εργατικά Συνδικάτα και Ένωση δημόσιων υπαλλήλων
- Ομοσπονδία ατόμων με ειδικές ανάγκες
- Αντιπρόσωποι ΜΚΟ, Ελληνικού δικτύου Μικρών Νήσων

... με πρόσθετη χρηματοδότηση από τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα

- Η συνολική δημόσια χρηματοδότηση για ROP «Κρήτη & νησιά του Αιγαίου» αποτελούν 4.3% της συνολικής δημόσιας χρηματοδότησης του ΕΣΠΑ
- προσθέτοντας τη συμβολή του Ταμείου συνοχής και του ΕΚΤ που διατίθενται στις τρεις περιοχές το ποσοστό αυξάνεται σε 11.7%.

Ενδεικτικό παράδειγμα των κεφαλαίων που διατίθενται για τα έργα για τα νησιά (ROPs για τις περιοχές στόχου 1), από τα **τομεακά λειτουργικά προγράμματα**, συμπεριλαμβανομένου του ΕΤΠΑ :

- OP «ανταγωνιστικότητα & επιχειρηματικότητα »: **362 εκ. € (28% του συνόλου)**
- OP «Προσβασιμότητα»: **217.7 εκ. € (5.8% του συνόλου)**
- OP «περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη»: **59.28 εκ. € (3.3% του συνόλου)**

...αντιμετωπίζοντας τους σοβαρούς περιορισμούς που τίθενται από το ρυθμιστικό πλαίσιο

Κριτήριο ΑΕΠ κατά κεφαλήν: να περιλάβει στο στόχο 2 την περιοχή Ν. Αιγαίου

αλλά δεν θεωρεί:

- (α) χαρακτηριστικά και προβλήματα λόγω της νησιωτικότητας
- (β) διαπεριφερειακές διαφορές
- (γ) περιφερειακότητα

Συνέπειες του προγραμματισμού και της εφαρμογής για την περιοχή νότιων νησιών του Αιγαίου:

- Περιορισμένη χρηματοδότηση (16% σε Obj.2 εναντίον 81.5% σε Obj.1)
- Γρήγορη απορρόφηση των πόρων μέσα στα πρώτα έτη από το πρόγραμμα λόγω Ν+2, Ν+3 κανόνων
- Έμφαση στην ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία, ενώ τα προγράμματα προστασίας υποδομής και του περιβάλλοντος είναι απαραίτητα
- Αυξανόμενες απαιτήσεις στη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο σε περιφερειακό το εθνικό επίπεδο δημιουργώ τις αυξανόμενες δυσκολίες για τις εφαρμόζοντας αρχές στο τοπικό επίπεδο

Ευκαιρίες

- Συνθήκη της Λισσαβώνας (άρθρο 158)
- Εδαφική πολιτική συνοχής (εδαφικά ημερήσια διάταξη και AP1, Πράσινη Βίβλος)
- Ενιαία αγορά
- Εδαφική συνεργασία
- NSRF/OPs
- Αρχή της αναλογικότητας

Προκλήσεις

- Ρύθμιση της στρατηγικής της Λισσαβώνας στις εδαφικές ιδιομορφίες
- Ενδογενής πολυτμηματική ανάπτυξη
- ICT

Συμπεράσματα- Προτάσεις για τον περιορισμό της “νησιωτικότητας”

- Προσαρμογή του κανονιστικού πλαισίου
- Προώθηση της υποδομής και προσαρμογή της στρατηγικής της Λισσαβώνας στα εδάφη με ειδικά χαρακτηριστικά
- Ενσωμάτωση της εδαφικής πτυχής στις τομεακές πολιτικές
- Κρατική βοήθεια στην υποστήριξη της επιχειρηματικότητας.
- Επιχορήγηση των υπηρεσιών κοινωνικού ενδιαφέροντος (μεταφορά, ενέργεια, επικοινωνίες, υγεία, εκπαίδευση)
- Προαγωγή ολοκληρωμένων πολυαποθεματικών παρεμβάσεων στο τοπικό επίπεδο και ανάπτυξη των οικονομικών εργαλείων προσαρμοσμένων για να απαντήσουν στις ιδιομορφίες κάθε μεμονωμένου νησιού
- Ενίσχυση της τοπικής διακυβέρνησης μέσω της διοικητικής μεταρρύθμισης, της τοπικής δικτύωσης και τη συνεργασίας καθώς και παροχής μέσων
- Να συμπεριληφθεί μια «νησιωτική κατηγορία» στη διαδικασία αξιολόγησης επιπτώσεων και παροχή των στατιστικών στοιχείων για τα νησιά

Συμπεράσματα

Η εδαφική ποικιλομορφία οδηγεί σε διαφορετικές καταστάσεις που απαιτούν διαφοροποιημένες πολιτικές

Πρέπει να εξασφαλίσουμε τη μη-διάκριση και τις ίσες ευκαιρίες για τη βιώσιμη ανάπτυξη και βιοτικό επίπεδο σε όλους τους κατοίκους των νησιών

http://www.espa.gr/conference/material/Aegean_Declaration_en.pdf

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας!

SUPPORTING SLIDES

Όταν τα αρχιπελάγη εκτείνονται το μήκος των κρατών μελών

«Στην Ελλάδα, τα νησιά του Αιγαίου καλύπτουν μια επιφάνεια περίπου ίση με αυτήν της Γερμανίας, όπου εκεί σταματάει και η σύγκριση. Ο συνολικός πληθυσμός των 454,000 κατοίκων των νησιών είναι διασκορπισμένος σε περίπου εξήντα νησιά σε αντίθεση με την Γερμανία όπου 80 εκατομμύρια κάτοικοί μοιράζονται μια ομογενή έκταση.»

Πηγή: «Από την ακτή της ευρωπαϊκής κατασκευής & της Ευρώπης το πρόβλημα των νησιών», CPMR, 2002

Ευρωπαϊκά, Αφρικανικά ή Αρκτικά Νησιά?

Πηγή: «Από την ακτή της ευρωπαϊκής κατασκευής & της Ευρώπης το πρόβλημα των νησιών», CPMR, 2002

Παράδειγμα περιφέρειας Ν. Αιγαίου

Κατηγορία υποδομής	Υπόθεση «Ομοιογενούς περιοχής»	Σημερινή κατάσταση
Λιμάνια	3	50
Αεροδρόμια	1	14
Σχολεία	368	211
Νοσοκομεία	1	5
Υγειονομικός ενταφιασμός των αποβλήτων	4	18
Εργοστάσια Παραγωγής Ενέργειας	1	21

Πηγή: ΑΙΓΑΙΟ Α.Ε., Αναφορά για την περιοχή του Ν. Αιγαίου

[back](#)